

GEDRAGSPROTOCOL

IKC KLIMBOOM

SAMEN GROEIEN NAAR ZELFSTANDIGHEID

Inhoud

Inleiding	3
1. Gedragsprotocol	4
1.1 Omschrijving van niveaus	4
1.2 Handelen van de school, communicatie	5
2. Anti-pestbeleid	7
2.1 Algemene informatie pesten	7
2.2 Betrokken partijen	7
2.3 Preventie	7
3. Escalatieladder (time-out procedure)	12

Inleiding

“Behandel de ander, zoals jezelf behandeld wil worden”

Op school en in de klas komen veel kinderen en volwassenen met verschillende achtergronden samen. Samen vormen we een eigen gemeenschap. We willen dat iedereen zich thuis voelt bij ons op IKC Klimboom. We werken daarom aan een veilig, sociaal en positief klimaat.

We gunnen dat kinderen met plezier naar school toe komen. Met plezier naar schoolgaan en je veilig voelen zien wij als voorwaarde om tot leren en ontwikkeling te komen.

In ons veiligheidplan hebben we alle bestaande afspraken rondom veiligheid samen gebracht in één document. Dit document zoomt wat dieper in op afspraken rond (on)gewenst gedrag, grensoverschrijdend gedrag en pesten. We richten ons daarmee voornamelijk op de preventieve kant, al vinden we het op IKC Klimboom belangrijk om ook de realiteit onder ogen te blijven zien. De wereld om ons heen verhard. Helaas zien we dat ook in onze dagelijkse praktijk. We zien het daarom als onze opdracht om te werken aan een maatschappij waar tolerantie en acceptatie in de ander de norm is.

Ondanks dat, is het niet altijd te voorkomen dat er soms ongewenste gebeurtenissen plaatsvinden tussen leerlingen, ouders en/of werknemers. In dit ‘gedragsprotocol’ is omschreven wat wij verstaan onder ongewenst gedrag en op welke wijze wij daar als school mee omgaan. Hierin heeft pesten een bijzondere plaats. Pesten is een vorm van ongewenst grensoverschrijdend gedrag, gericht op een ander persoon, met een bedreigend en vooral systematisch karakter. Dit onderdeel van het protocol noemen wij het “Anti-pestbeleid”.

Het is voor alle betrokkenen van belang dat er eerlijk en juist wordt gehandeld. Dit kan betekenen dat wij soms bewust afwijken van het gedragsprotocol, in gevallen waarbij de onderliggende intentie van het ongewenste gedrag daarom vraagt. Te denken valt aan licht verstorend gedrag dat te maken heeft met een gedragsstoornis van een leerling. Ons handelen zal dan gericht zijn op het verminderen en zo mogelijk voorkomen van dit gedrag, op basis van specifiek te bepalen maatregelen en hulpmiddelen.

De werkwijze van de school in geval van calamiteit, zoals ongevallen, brand etc. anders dan een incident op het gebied van sociale veiligheid, is omschreven in het veiligheidsplan en het ontruimingsplan.

Wij achten het noodzakelijk dat de onderliggende beleidsstukken congruent zijn met elkaar. De rode draad vormt hierin ons methode voor sociaal-emotionele vorming en burgerschap: Kwink. Daarnaast hebben onze vertrouwenspersonen, gedragspecialisten en anti-pestcoördinator een belangrijke rol in het uitvoeren van dit beleid.

Mandy Vermeer
Sijmen Kosten

Directie IKC Klimboom

1. Gedragsprotocol

Gedrag is overal en altijd aanwezig. Wat vinden wij 'acceptabel' gedrag, wat vinden ouders 'acceptabel' gedrag en wat vindt de maatschappij 'acceptabel' gedrag? Als school zijn wij voortdurend bezig met het zoeken naar en het afwegen van de grenzen waarbinnen wij zouden willen dat het gedrag van onze leerling zich begeeft. Daarnaast is het van belang om de ontwikkelingsleeftijd van het kind in ogenschouw te nemen, want wat mogen wij van het kind verwachten? De CED-Groep heeft hiervoor de [leerlijn gedrag](#) ontwikkeld, waarbij er per domein en groep beschreven is wat je kunt verwachten in het betreffende leerjaar van het kind.

Uit praktijkervaring blijkt dat er vele grijze gebieden zijn: Wanneer gaat spel en ontdekking over in verstoring of probleemgedrag? En wat doen wij dan als onderwijsprofessional? Om hier grip op te krijgen hanteren wij als basis de op praktijkonderzoek gebaseerde indeling van gedrag (Overveld, 2013), oplopend van pro-sociaal tot en met zeer ernstig probleemgedrag. Het doel hiervan is het meer eenduidig maken van ons handelen richting leerlingen die ongewenst gedrag vertonen, en het voorkomen van een verdergaande escalatie van dat gedrag richting ernstigere vormen van ongewenst gedrag.

In de tabellen wordt weergegeven welke vormen van ongewenst gedrag wij herkennen, wat het handelen van de school is en op welke wijze wij ouders hierbij betrekken.

1.1 OMSCHRIJVING NIVEAUS VAN GEDRAG

Gedrag	Voorbeelden	Registratie
Pro-sociaal	Doet mee, luistert, voert opdrachten uit, werkt rustig/ stil.	Nee
Licht verstorend gedrag	Geintjes, grappig bedoelde opmerkingen, niet direct reageren op de opdracht, door de leerkracht of andere leerlingen heen praten, te veel kletsen.	Nee / ja, Afhankelijk van herhaling
Verzet	Werkweigering, uitdagen, brutale antwoorden Zonder toestemming uit de klas gaan.	Nee / ja, Afhankelijk van herhaling
Probleemgedrag	Vernielen van schooleigendommen of spullen van anderen. Onveilig, wild gedrag.	Ja
Ernstig probleemgedrag	Verbale agressie, (lichte) vechtpartijen, stelen, onveilig wild gedrag, seksuele intimidatie	Ja
Zeer ernstig probleemgedrag	(Zware) fysieke agressie, bedreiging, jeugdcriminaliteit, seksuele intimidatie	Ja

Tabel 1. Gedrag en gedragsregistratie.

1.2 HANDELEN VAN DE SCHOOL, COMMUNICATIE

Gedrag	Handelen school	Communicatie ouders
Pro-sociaal	<p>Positieve bekrachtiging:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Non verbale communicatie met de leerling (knikje, oogcontact, duim, etc.). - Verbale communicatie (gericht benoemen van wenselijk gedrag en het maken van een compliment), - Vooraf afgesproken beloning. <p>Dit zowel op individueel als groepsniveau op gepaste wijze en beperkt in omvang.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkeling in groepsgedrag wordt besproken tijdens eventuele oudermiddag/avond - Welzijn en gedrag zijn onderdeel van de oudergesprekken
Licht verstorend	<ul style="list-style-type: none"> - Positieve bekrachtiging van wel gewenst gedrag. - Niet negeren, maar op rustige toon aanspreken, gericht op het wenselijke gedrag. - Zo nodig (bij herhaling) voeren van preventiegesprek** met leerling. - Bij herhaling noteren in Parnassys 	<ul style="list-style-type: none"> - Licht verstorend gedrag is onderdeel van de oudergesprekken. - Bij het voeren van een preventiegesprek de ouders daarvan op de hoogte brengen.
Verzet	<ul style="list-style-type: none"> - Positieve bekrachtiging van wel gewenst gedrag. - Niet negeren, maar ook niet in het middelpunt van de belangstelling zetten: 'keep the flow of instruction'. - Voer een preventiegesprek, en leg dit met de leerling vast. - Er wordt een notitie gemaakt in Parnassys. <p><u>Bij herhaling:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Op rustige toon aanspreken op gewenst gedrag volgens de afspraak gemaakt in het preventiegesprek. - Eventueel een (korte) time-out maatregel opleggen buiten de klas. <p><u>Bij veelvuldige herhaling:</u></p> <p>Gesprek met IB, want dit is probleemgedrag.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Verzet is onderdeel van de oudergesprekken. - De ouders worden op de hoogte gebracht van het preventiegesprek. - Naar inschatting van de leerkracht, vindt het preventiegesprek plaats mét of zonder de ouders erbij.
Probleemgedrag*	<ul style="list-style-type: none"> - Leerling wordt direct aangesproken op overtreding van een school- of klassenregel. - noteren in Parnassys - De leerkracht voert dezelfde dag nog een preventie/correctie gesprek - Afhankelijk van zwaarte overtreding wordt een time-outmaatregel opgelegd: tijdelijke time-outplek op school, binnen of buiten de eigen klas (gang of ib) 	<ul style="list-style-type: none"> - Ouders worden dezelfde dag telefonisch op de hoogte gebracht van het incident. - Afhankelijk van zwaarte, worden ouders uitgenodigd voor deelname aan preventie-/correctiegesprek met de leerkracht. - Bij zware overtreding schoolregels kan de directie/intern begeleider besluiten tot het geven van een officiële (schriftelijke) waarschuwing.

	- De school besluit tot het al dan niet geven van een officiële (schriftelijke) waarschuwing.	
Ernstig probleemgedrag*	<ul style="list-style-type: none"> - Leerling wordt direct aangesproken op overtreding van een school- of klassenregel. - De leerkracht voert dezelfde dag nog een preventie/correctie gesprek - Afhankelijk van zwaarte overtreding wordt een time-outmaatregel opgelegd: tijdelijke time-out plek op school, buiten de eigen klas óf buiten school. Aantekening maken in Parnassys. - De school besluit tot het al dan niet geven van een officiële (schriftelijke) waarschuwing of bij herhaling of ernstige overtreding schorsing/verwijdering. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ouders worden direct na het incident door IB of directie telefonisch op de hoogte gebracht van het incident en maatregel. - Ouders worden uitgenodigd voor deelname aan preventie-/correctiegesprek in aanwezigheid van IB-er of directielid. - Bij zware overtreding schoolregels of herhaling kan de directie besluiten tot het geven van een schriftelijke waarschuwing, schorsing of verwijdering en meldt dit aan de ouders. (Bij schorsing en/ of verwijdering wordt het beleidsplan van OPOZ gevolgd.)
Zeer ernstig probleemgedrag*	<ul style="list-style-type: none"> - Leerling wordt direct aangesproken op de overtreding. - De leerling wordt direct een schorsingsmaatregel opgelegd (buiten school) en komt terug ten behoeve van een preventie-/correctiegesprek met ouders na afloop van de schorsing. Aantekening maken in Parnassys. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ouders worden direct na het gebeurde telefonisch op de hoogte gebracht van het incident en maatregel. - Ouders worden uitgenodigd voor deelname aan preventie-/correctiegesprek na afloop van de schorsing in aanwezigheid van leerkracht en directielid en/of Ib. - Bij schorsing en/of verwijdering wordt het beleidsplan van OPOZ gevolgd.

Tabel 2. Handelen vanuit school en communicatie naar ouders.

*Kan ook voorkomen bij pestgedrag. Indien er bij pestgedrag sprake is van fysiek geweld wordt hierbij opgetreden zoals bij probleemgedrag, ernstig probleemgedrag of zeer ernstig probleemgedrag staat beschreven. Het kan niet zo zijn dat fysiek geweld wordt 'geaccepteerd' omdat het pestgedrag betreft en Rots & water/Kwink is ingezet. In deze situaties wordt het gedragsprotocol gevolgd.

**Preventiegesprek. Het betreft hier een gesprek met als doel om herhaling te voorkomen. Besproken wordt in ieder geval wat er is gebeurd, en het ongewenste gedrag wordt duidelijk benoemd. Daarnaast wordt besproken hoe dit anders had gekund/ gemoeten, wat de leerling nodig heeft om te zorgen dat het niet nog een keer gebeurt. Dat wat je met elkaar bespreekt leg je ook samen vast. Zet er allebei een handtekening onder.

***Correctiegesprek: Het betreft hier een gesprek met als doel om herhaling te voorkomen. Besproken wordt in ieder geval wat er is gebeurd, en het ongewenste gedrag wordt duidelijk benoemd. Ook wordt teruggekomen op de inhoud van een eventueel preventiegesprek dat eerder heeft plaatsgevonden. In het gesprek komt duidelijk naar voren dat het getoonde gedrag niet geaccepteerd wordt door de school. Tijdens het gesprek wordt ook genoemd dat een correctiegesprek onderdeel uitmaakt van het gedragsprotocol. Daarnaast worden er met elkaar afspraken gemaakt om herhaling van het gedrag te voorkomen. Deze afspraken worden vastgelegd in Parnassys. De ouders krijgen hier ook een verslag van. Een evaluatiemoment wordt met elkaar afgesproken, tijdstip afhankelijk van incident/situatie.

2. Anti-pestprotocol

Wanneer ongewenst gedrag, van licht verstorend tot zeer ernstig probleemgedrag, gericht is op een medeleerling met een bedreigend en systematisch karakter spreken we van pesten. Pesten is een vorm van (herhaaldelijke) mishandeling waarbij de gepeste leerling fysiek en/ of mentaal wordt benadeeld (Olweus, 1994). Dit kan zich in 'real life' voordoen op school of buiten school, maar ook 'online' via social media. Omdat IKC Klimboom belangrijke plek is waar communicatie over en weer plaatsvindt tussen leeftijdgenoten, heeft de school een belangrijke rol in het voorkomen, signaleren en verbeteren van situaties waarin gepest wordt.

2.1 ALGEMENE INFORMATIE PESTEN

Pesten is op veel Nederlandse (basis)scholen een probleem. Het is belangrijk om het verschil te maken tussen pesten en plagen. Dit verschil is soms moeilijk aan te geven. Toch zijn er bepaalde factoren die pesten van plagen onderscheiden (Olweus, 1994). Belangrijke verschillen zijn:

- 1) pesten gebeurt met opzet, plagen niet;
- 2) pesten gebeurt telkens opnieuw tegen dezelfde persoon, plagen gebeurt af en toe;
- 3) bij pesten is er sprake van machtsongelijkheid, bij plagen zijn kinderen ongeveer even sterk.

Pesten gebeurt met opzet en meer dan één keer. Pesten gebeurt vaak niet alleen tussen pesters en slachtoffers; meestal zijn er meer leerlingen bij betrokken (Salmivalli, 1999). Zo worden pesters aangemoedigd en geholpen door meelopers waardoor ze zich in hun gedrag gesterkt voelen. Sommige leerlingen durven in te grijpen maar er zijn ook leerlingen die zich afzijdig houden. Ze zien soms wel dat er gepest wordt, maar vinden het, om diverse redenen, lastig om in te grijpen.

2.2 BETROKKEN PARTIJEN

Wanneer pesten binnen de sociale context van de school plaatsvindt kunnen de volgende personen worden betrokken:

- De gepeste leerling(en)
- De pestende leerling(en)
- De meelopers
- De ouders van de betrokken leerlingen
- De leerkracht, de intern begeleider en indien nodig de orthopedagoog
- De directie

Als het pesten zich over de grenzen heen beweegt van IKC Klimboom (maar de leerlingen van de school zijn wel betrokken), dan zal contact worden gezocht met die partijen die nodig zijn om zodoende toch in contact te komen met de betrokken leerlingen en ouders. Te denken valt bijvoorbeeld aan een naburige school, sportclub of een BSO.

2.3 PREVENTIE

Wij accepteren pesten niet en zullen er daarom alles aan doen om de situatie te verbeteren. Pesten zien wij niet als een conflict, maar als grensoverschrijdend gedrag waarbij het schoolteam actie onderneemt. Hierin hebben wij een inspanningsverplichting. Wij benaderen gedragsproblemen, dus ook het probleem van pesten, preventief. Dit betekent dat pesten en het voorkomen daarvan onderdeel zijn van het sociaal- emotioneel leren bij onze leerlingen. We doen dit door onze leerlingen actief te leren om te gaan met verschillen en te leren wat sociaal gedrag betekent.

2.3.1 Pesten signaleren, hoe doe ik dat?

De mate waarin pesten voorkomt neemt gedurende de basisschoolleeftijd toe, heeft een piek op de leeftijd van 8 tot 11 jaar en neemt vervolgens weer af gedurende de middelbare schoolleeftijd (Fekkes et al., 2014). Om pesten op te lossen is het belangrijk dat pesten goed wordt gesignaleerd, alleen als we weten dat er gepest wordt, kunnen we er iets aan doen. Maar hoe doe je dat? Wanneer weet je dat er gepest wordt?

Het is niet altijd gemakkelijk om pesten te signaleren. Daar zijn meerdere redenen voor:

- Pesten is een complex groepsproces, waarin leerlingen meerdere rollen hebben. Pesters worden ondersteund door meelopers, versterkers en assistenten. Slachtoffers worden soms verdedigd door verdedigers maar er zijn ook buitenstaanders die wel weten dat er gepest wordt, maar niet ingrijpen. Iedereen heeft een rol in het groepsproces. De rollen van kinderen kunnen ook wisselen.
- Er zijn vaak strategische pesters; pesters die pesten om hun status te verhogen en op die momenten pesten dat degene die het niet mogen zien (leerkrachten, volwassenen) het niet zien, terwijl degenen die het wel moeten zien (klasgenoten) het wel zien.
- Er zijn vele vormen van pesten. Sommige vormen zijn gemakkelijk te signaleren, zoals fysiek (schoppen, slaan), materieel (spullen afpakken) en verbaal (uitschelden, beledigen) pesten. Andere vormen zijn veel lastiger te signaleren. Voorbeelden zijn relationeel (roddelen, buitensluiten) en digitaal (online op internet of via de mobiele telefoon) pesten. Bij zulke verborgen vormen van pesten is het vaak lastig om erachter te komen wie de pester is.

Er zijn signalen die erop kunnen duiden dat een kind wordt gepest. Deze signalen kunnen duiden op pesten, maar dat hoeft niet. Het kan gaan om bv. een verandering van het gedrag van een kind. Praat erover met een leerling om te weten wat er op school veranderd is. Betrek daarbij ook de ouders van de leerling, zij maken hun kind ook thuis mee en kunnen vertellen of hun kind zich thuis anders gedraagt. Om het pesten in de klas goed in beeld te brengen is een monitoringsinstrument een onderdeel van Zien! Kinderen vullen daarbij zelf twee keer per jaar een vragenlijst in met vragen over pesten, maar ook over hun welbevinden, de mate waarin ze school leuk vinden, hoe zij zelf vinden dat het gaat op school etc. Daarnaast wordt ook 1 keer per jaar de vragenlijst 'Sociale veiligheid' in Vensters door leerlingen ingevuld. Wanneer er sprake is van (cyber)pesten kunnen, indien wenselijk, de orthopedagoog/antipestcoördinatoren betrokken worden.

2.3.2 Hoe IKC Klimboom hiermee omgaat

Onze aanpak is gebaseerd op de kernwaarden: Relatie, competentie en autonomie. Deze zorgen voor het welbevinden en betrokkenheid van het kind.

Onze aanpak richt zich niet zozeer op straffen, maar vooral op preventie en herstellen van schade door samen te werken, naar elkaar te luisteren en te leren van fouten en conflicten. Indien nodig vindt er wel een passende straf plaats, maar nooit zonder vervolg stappen t.a.v. het herstellen van schade.

We streven ernaar om als teamleden op een positieve en respectvolle manier met elkaar en de leerlingen om te gaan. Stimuleren, coachen, confronteren en uitdagen heeft voor ons de voorkeur boven (ver)oordelen, opleggen en forceren. Een veilige (school)omgeving vinden we een belangrijke voorwaarde om tot leren te komen.

Bij ons krijgt iedereen de kans om zijn gedrag te veranderen. Dat betekent dat je er weer bij mag horen, dat we weer samen verder willen en kunnen. Je moet daar wel iets voor doen: luisteren naar elkaar, datgene wat fout is gegaan erkennen, laten zien dat je het anders wilt doen en in overleg, indien mogelijk, de schade herstellen die er ontstaan is, of de basis te leggen voor een nieuwe start.

2.3.3 Afspraken ter voorkoming van pesten

Aan het einde van het schooljaar worden er afspraken gemaakt met betrekking tot de start van het nieuwe jaar, voornamelijk wat betreft het begeleiden van de groepsvorming. Bij de opening van het jaar worden deze afspraken nog een keer aangescherpt.

- Ieder schooljaar begint met een jaaropening waarin een van de basisregels centraal staat.
- In de eerste schoolweek wordt met de groep de groepsregels gemaakt. De naleving hiervan wordt regelmatig ter sprake gebracht.
- In de eerste schoolweek worden, met het oog op een positieve groepsvorming, bijpassende lessen met groepsverbindende activiteiten uitgevoerd. We noemen dit de Gouden Weken.
- Tijdens de oudergesprekken wordt altijd gevraagd of de ouders signalen hebben gekregen dat hun kind anderen pest, gepest wordt of aangeeft dat anderen in de klas of op school gepest worden.
- Twee keer per jaar wordt er door de leerlingen (groep 5-8) de vragenlijst Zien! ingevuld. In deze vragenlijst worden de domeinen 'welbevinden' en 'betrokkenheid' van de leerling bevraagd. De resultaten van deze vragenlijst worden verwerkt in het groepsoverzicht.
- Aan het einde van het schooljaar wordt bovenstaande werkwijze geëvalueerd. Daarbij wordt besproken of het voldoende heeft voorzien in de voorkomende situaties en/of aanvullingen nodig zijn. Tevens wordt er vooruitgeblikt naar het nieuwe schooljaar.

2.3.4 Cyberpesten

Pesten kan voor zowel kinderen als volwassenen ontzettend heftig en naar zijn. In een samenleving waar communicatie steeds vaker online plaatsvindt, komen er ook nieuwe gevaren om de hoek kijken, en online pesten is er daar één van. Cyberpesten wordt als een aparte vorm van pesten beschouwd (Kiriakidis & Kavoura, 2010). Cyberpesten gebeurt bv. via de computer of de (mobiele) telefoon, zoals:

- Negatieve berichten rondsturen over een persoon, per Whatsapp/sms of e-mail;
- Seksueel getinte berichten of plaatjes sturen;
- Opbellen en lastigvallen;
- Kwetsende of bedreigende e-mails/berichten sturen;
- Bedreigingen of lastigvallen via chatprogramma's;
- Beledigende pagina's met foto's, video's of persoonlijke gegevens van het slachtoffer op internet plaatsen (bijvoorbeeld op YouTube, TikTok, Instagram); op een forum of vrij bewerkbare pagina's beledigende of bedreigende informatie plaatsen.

Cyberpesten verschilt van traditioneel pesten. Het is vaak anoniem en de cyberpesters zien de emotionele reactie van het slachtoffer niet. Anonieme cyberpesters zijn moeilijk te identificeren en daardoor is de kans op straf voor hen klein, waardoor ze mogelijk meer en heftiger pesten. Bijna de helft van de cyberslachtoffers weet niet wie de pester is. Daarbij komt dat er vaak weinig supervisie is op de elektronische communicatie. En al is er goede supervisie, dan is het alsnog moeilijk om pesten te signaleren. Cyberpesten kan de hele dag doorgaan, ook bij het slachtoffer thuis, terwijl traditioneel pesten vaak (maar niet uitsluitend) gebonden is aan school (Kiriakidis & Kavoura, 2010). Cyberpesten heeft een grote overlap met traditioneel pesten (Fekkes et al., 2014). Cyberpesten staat niet op zichzelf.

Cyberslachtoffers zijn bijna altijd in de klas ook slachtoffer op een traditionele manier (Wang et al., 2010). Vaak ook van dezelfde leerlingen, omdat leerlingen op internet naar sites gaan, zoals Facebook of Twitter, of via een groep binnen WhatsApp, waar ze hun eigen pesters weer tegenkomen. Omdat er steeds digitaal wordt gewerkt vinden wij het belangrijk om met leerlingen afspraken te maken over fatsoenlijke online omgangsvormen, ter ondersteuning wordt hiervoor in de groep 7 en 8 de [les 'Whats Happy'](#) aangeboden.

2.3.4 Discriminatie

Discriminatie is een vorm van pesten: leerlingen worden uitgescholden, buitengesloten of mishandeld omwille van bijvoorbeeld hun geloof, etnische afkomst of seksuele voorkeur (*Discriminatie: Een Hardnekkige Vorm van Pesten | Nederlands Jeugdinstituut, n.d.*).

2.3.5 ZIEN!

Om op een gestandaardiseerde wijze het sociaal-emotioneel functioneren van de leerling (individueel) en de klas (als groep) in kaart te brengen, maken we op IKC Klimboom gebruik van de Zien! methode. Het doel van Zien! is het bepalen of er op groeps- of leerling niveau zorgbehoeften zijn. Zien! geeft hier handelingsadviezen voor. De handleiding van Zien! is te vinden via ParnasSys. Het meten en volgen van het sociaal-emotioneel functioneren wordt gedaan met behulp van vragenlijsten. De uitkomsten van deze vragenlijsten stelt leerkrachten in staat het sociaal-emotioneel functioneren te meten, volgen, begrijpen en ondersteunen. Zien!

2.3.6 Kwink

IKC Klimboom maakt, zoals eerder beschreven, op het vlak van sociaal-emotioneel leren en burgerschap gebruik van [de methode Kwink](#). Bij juist gebruik helpt Kwink verstoring gedrag voorkomen en door middel van een groepsbrede aanpak positief gedrag aan te leren. Kwink wordt volledig online aangeboden op 3 niveaus (onder-, midden- en bovenbouw) gedurende het gehele schooljaar. Vanuit de Kwink methode is een [jaarplanning](#) opgesteld, welke gevolgd dient te worden. Hierbij is het belangrijk dat de groepsleerkrachten te allen tijde op de hoogte zijn van het thema wat op dat moment behandeld wordt en de leerkracht hier ook (minstens) om de twee weken op terug grijpt.

2.3.7 Rots & water

Op IKC Klimboom hebben we een gecertificeerd trainer Rots & Water training werkzaam. Mocht het vanuit de monitor Sociale Veiligheid nodig zijn, dan kunnen we deze collega facilitairen en de betreffende groep deze training aanbieden.

Rots en Water is een practise based én evidence based programma (*Rots & Water Instituut NL - Gadaku Instituut - Rots & Water Programma, n.d.*).

De doelstelling is het bevorderen van een positieve ontwikkeling van sociale en emotionele competenties en het voorkomen en/of verminderen van problemen op het intra persoonlijke domein (hoe zien leerlingen zichzelf) en het interpersoonlijke domein (hoe gaan leerlingen met elkaar om) bij kinderen en jongeren.

Het leren hanteren van het Rots & Water concept geeft leerlingen meer inzicht in sociale situaties en de impact van hun eigen gedrag op zichzelf en anderen. Rots staat voor eigen grenzen aan kunnen geven, zelfstandig beslissingen kunnen nemen, een eigen weg kunnen gaan. Water staat voor communicatie, kunnen luisteren, samen naar oplossingen kunnen zoeken, en de grenzen van anderen te respecteren.

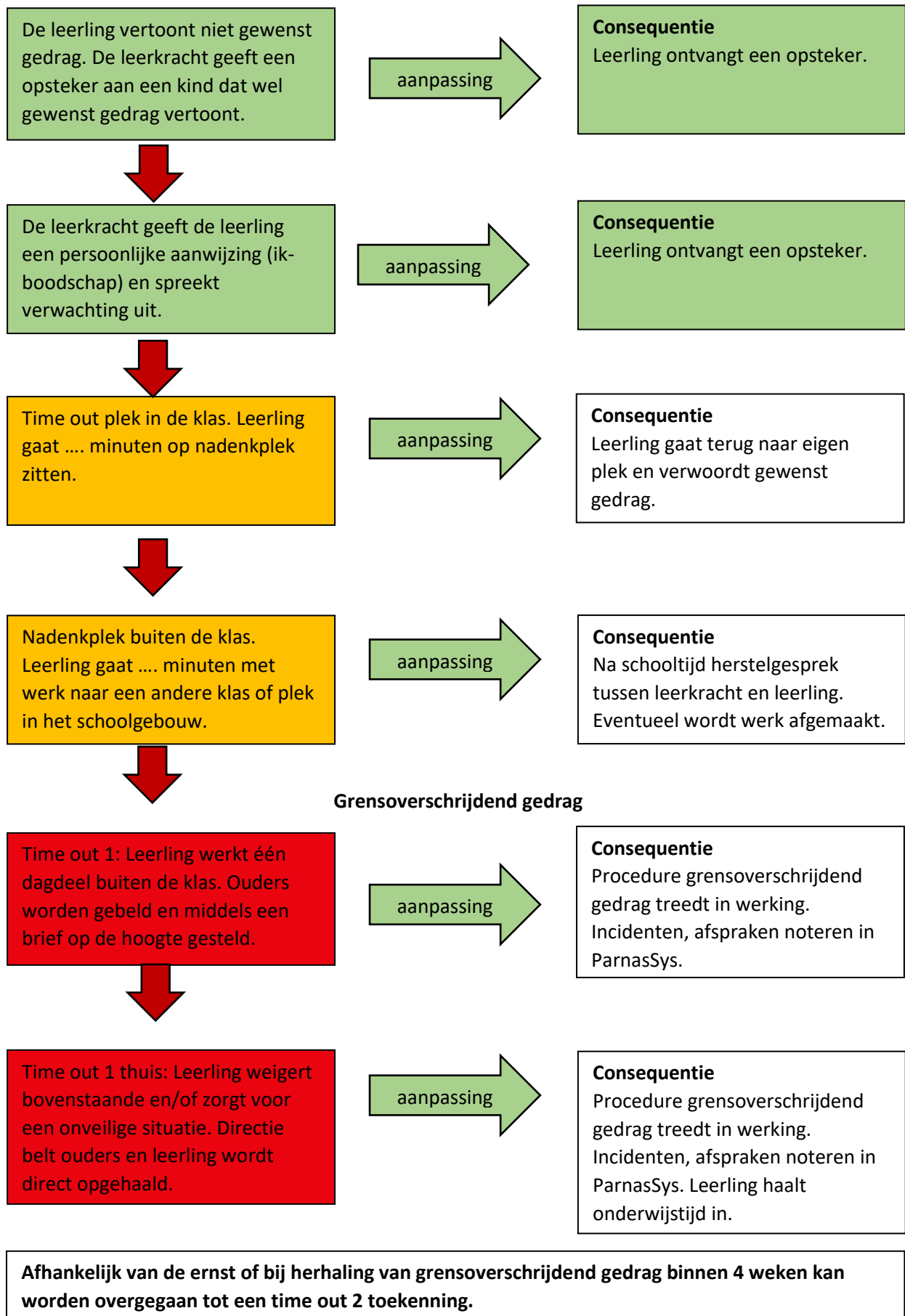
Gaandeweg dit proces leren zij, o.a. in sociale situaties, weloverwogen beslissingen te nemen en ontwikkelen zij meer en veelzijdigere gedragsalternatieven.

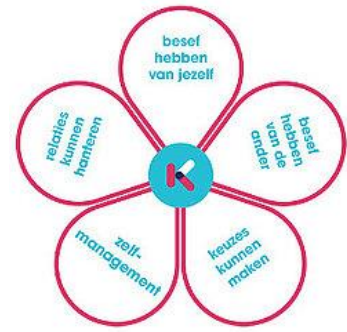
2.3.8 Wat als het pesten ondanks het protocol niet stopt?

Als het pesten ondanks het protocol niet stopt worden de volgende stappen door de school gezet:

1. De leerkracht roept de ouders van de pester op school voor een gesprek. Het gesprek wordt gevoerd door de leerkracht, het aanspreekpunt (Marga) en de intern begeleider. De leerling kan in dit eerste gesprek ook betrokken worden. Er wordt gebruik gemaakt van de opgebouwde documentatie (ParnasSys), dit document wordt verder aangevuld met het verloop van de gebeurtenissen.
2. Indien nodig kan een verwijzing plaatsvinden naar schoolmaatschappelijk werk of in de richting van de afdeling jeugdzorg van de GGD. Een en ander wordt zorgvuldig gedocumenteerd in ParnasSys.
3. Afspraken en evaluatiemoment(en) worden vastgelegd in ParnasSys.
4. De directie en anti-pestcoördinator worden ook in deze fase door de intern begeleider en/of aanspreekpunt op de hoogte gehouden.
5. Indien het pestgedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders van de leerling werken onvoldoende mee om het probleem ook aan te pakken, dan wordt directie en anti-pestcoördinator ingeschakeld.
6. De ouders worden uitgenodigd voor een gesprek met de directie en anti-pestcoördinator. De ouders worden geïnformeerd over de mogelijk te nemen bijzondere maatregelen, zoals: isoleren van de pester, door bijvoorbeeld plaatsing in een andere groep of lokaal, of een leerling wordt geschorst (1, 2 of 5 dagen).
7. Het College van Bestuur en de onderwijsinspectie (internet schooldossier, langer dan 1 dag) worden hierover ingelicht.
8. Uiteindelijk kan een leerling van de school worden verwijderd. Hierbij wordt de procedure schorsing en verwijdering gevolgd van scholenstichting OPOZ.

3. Escalatieladder

Nadenkplek buiten de klas.

Leerling gaatminuten met werk naar een andere klas of plek in het schoolgebouw.

Naam:.....

Datum:.....

Je zit nu op de nadenkplek, niet voor straf, maar om je na te laten denken over je gedrag.
 Om je hierbij te helpen is het handig om de vragen in te vullen. De juf of meester komt je straks weer halen, je maakt dan een afspraak om hierover te praten.

Wat is er gebeurd?

Hoe voelde je je toen dit gebeurde?

Hoe denk je dat de ander of de juf/meester zich voelde?

Wat had jij anders kunnen doen?

Hoe kunnen we dit oplossen?

Als dit weer gebeurt dan.....

Wat wil je nu nog kwijt?

Hier is nog ruimte voor een tekening.

REFERENTIELIJST

- Discriminatie: Een hardnekkige vorm van pesten* | Nederlands Jeugdinstituut. (n.d.). Retrieved September 10, 2021, from <https://www.nji.nl/pesten/discriminatie-een-hardnekkige-vorm-van-pesten>
- Egberink, I. J. L., Leng, W. E., & Vermeulen, C. S. M. (2018). *COTAN beoordeling 2018, Zien!* [Www.Cotandocumentatie.Nl](http://www.Cotandocumentatie.Nl).
- Fekkes, M., van Gameren-Oosterom, H., Kamphuis, M., Rosenbrand, K., & de Beer, H. (2014). *Richtlijn: Pesten (2014)*. Nederlands Centrum Jeugdgezondheid. <https://www.ncj.nl/richtlijnen/alle-richtlijnen/richtlijn/?richtlijn=1&rlpag=419>
- Kiriakidis, S., & Kavoura, N. (2010). Cyberbullying A Review of the Literature on Harassment Through the Internet and Other Electronic Means. *Family & Community Health, 33*, 82–93. <https://doi.org/10.1097/FCH.0b013e3181d593e4>
- Olweus, D. (1994). Bullying at School: Basic Facts and Effects of a School Based Intervention Program. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, and Allied Disciplines, 35*, 1171–1190. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.1994.tb01229.x>
- Rots & Water Instituut NL - Gadaku Instituut—Rots & Water programma*. (n.d.). Retrieved September 10, 2021, from <https://www.rotsenwater.nl/inhoud-en-ontwikkeling/wat-is-rots-en-water/>
- Salmivalli, C. (1999). Participant role approach to school bullying: Implications for interventions. *Journal of Adolescence, 22*(4), 453–459. <https://doi.org/10.1006/jado.1999.0239>
- Wang, J., Iannotti, R. J., Luk, J. W., & Nansel, T. R. (2010). Co-occurrence of Victimization from Five Subtypes of Bullying: Physical, Verbal, Social Exclusion, Spreading Rumors, and Cyber. *Journal of Pediatric Psychology, 35*(10), 1103–1112. <https://doi.org/10.1093/jpepsy/jsq048>